

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ชุดโครงการวิจัยเรื่องการศึกษาเพื่อพัฒนานโยบายและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม คณะผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร และวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินโครงการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

ชุดโครงการวิจัยเรื่องการศึกษาเพื่อพัฒนานโยบายและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม มีโครงการวิจัยย่อย 2 โครงการวิจัย ประกอบด้วย

โครงการวิจัยย่อยที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ของสังคมไทยเพื่อพัฒนานโยบายและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมซึ่งมีรูปแบบการวิจัยดังนี้

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์เอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ของสังคมไทยเพื่อพัฒนานโยบายและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร

ระยะที่ 2 การสังเคราะห์ประเด็นสถานการณ์ปัญหาของสังคมไทยจากผู้รู้ (Key Informant) ในวงกว้าง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

ระยะที่ 3 การศึกษาสถานการณ์จริงในพื้นที่ทั้งในพื้นที่เขตเมืองและพื้นที่เขตชนบท ด้วยการลงพื้นที่ภาคสนาม โดยใช้วิธีการสังเกตและการสนทนากลุ่ม

ระยะที่ 4 การศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ของสังคมไทยเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมไทยได้ทั้งในระดับมหภาคและระดับจุลภาค โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

โครงการวิจัยย่อยที่ 2 การสร้างและพัฒนาองค์ความรู้และเครื่องมือในการวางรากฐานสู่การขับเคลื่อนนโยบายสังคมและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมซึ่งมีรูปแบบการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์เอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้และเครื่องมือในการวางรากฐานสู่การขับเคลื่อนนโยบายสังคมและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร

ระยะที่ 2 การศึกษาพื้นที่ต้นแบบที่ประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรมที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายในระดับต่างๆในพื้นที่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ด้วยการวิจัยภาคสนาม โดยใช้วิธีการสังเกตและการสนทนากลุ่ม

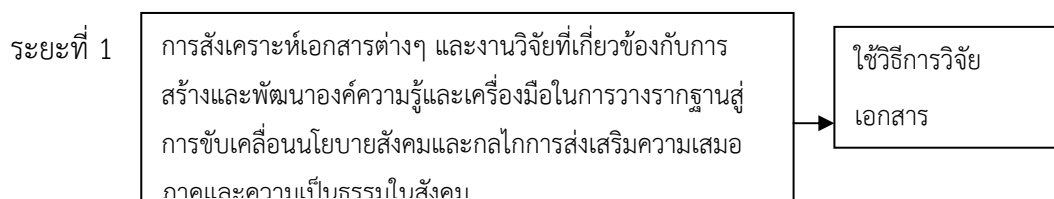
ระยะที่ 3 การกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่นำไปสู่การส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมไทยเพื่อการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมที่อยู่เย็นเป็นสุข โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

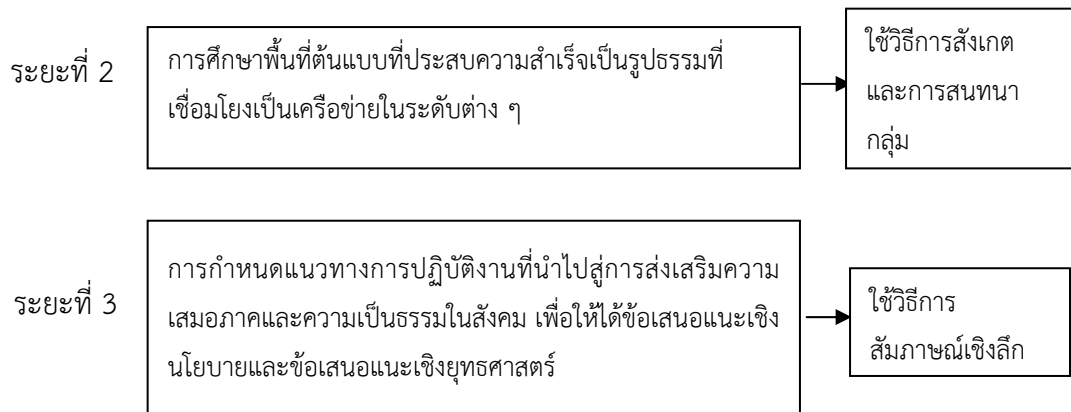
วิธีดำเนินการวิจัยดังกล่าว สามารถสรุปดังแผนภาพต่อไปนี้

โครงการวิจัยย่อยที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ของสังคมไทยเพื่อพัฒนานโยบายและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม



โครงการวิจัยย่อยที่ 2 การสร้างและพัฒนาองค์ความรู้และเครื่องมือในการวางรากฐานสู่การขับเคลื่อนนโยบายสังคมและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม





2. วิธีดำเนินการวิจัย

ชุดโครงการวิจัยเรื่องการศึกษาเพื่อพัฒนานโยบายและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสานวิธีประกอบด้วยการวิจัยเอกสารและวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งมีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยแต่ละระยะดังต่อไปนี้

ชุดโครงการวิจัยเรื่องการศึกษาเพื่อพัฒนานโยบายและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม มีโครงการวิจัยย่อย 2 โครงการวิจัย ประกอบด้วย

โครงการวิจัยย่อยที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ของสังคมไทยเพื่อพัฒนานโยบายและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม มีรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์เอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ของสังคมไทยเพื่อพัฒนานโยบายและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม ดำเนินการโดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการ หนังสือบทความ วารสาร และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ระยะที่ 2 การสังเคราะห์ประเด็นสถานการณ์ปัญหาของสังคมไทยจากผู้รู้ (Key Informant) ในวงกว้าง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

ดำเนินการโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้รู้ ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน นักวิชาการที่เกี่ยวข้อง และนักพัฒนาอาวุโส จำนวน 10 คน

ระยะที่ 3 การศึกษาสถานการณ์จริงในพื้นที่ทั้งในพื้นที่เขตเมืองและพื้นที่เขตชนบททั้ง 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

ดำเนินการโดยใช้วิธีการสังเกตในพื้นที่ภาคสนามและการสนทนากลุ่มกับกลุ่มผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย ประธานและสมาชิกกลุ่มต่างๆในพื้นที่ทั้งในพื้นที่เขตเมืองและพื้นที่เขตชนบทโดยการวิเคราะห์สถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในสังคมไทยในประเด็นของสถานการณ์ปัญหาของกลุ่มเป้าหมายต่างๆทั้งเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่อย่างน้อยจำนวน 12 พื้นที่ๆละ

ระยะที่ 4 การศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ของสังคมไทยเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ในการพัฒนานโยบายและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม

ดำเนินการโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้รู้และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งกลุ่มผู้นำชุมชน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย ประธานและสมาชิกกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยจำนวน 12 พื้นที่ๆละ 6 คน รวมจำนวน 72 คน เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ของสังคมไทยที่ได้จากการศึกษาวิจัยทำให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมไทยได้ทั้งในระดับมหภาคและระดับจุลภาค

โครงการวิจัยย่อยที่ 2 การสร้างและพัฒนาองค์ความรู้และเครื่องมือในการวางรากฐานสู่การขับเคลื่อนนโยบายสังคมและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์เอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้และเครื่องมือในการวางรากฐานสู่การขับเคลื่อนนโยบายสังคมและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ดำเนินการโดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการ หนังสือ บทความ วารสาร และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและในต่างประเทศเกี่ยวกับองค์ความรู้เกี่ยวกับความเสมอภาคและความเป็นธรรมและการพัฒนาสังคมการวิเคราะห์และการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่มีอยู่เป็นการศึกษาวิจัยสถานการณ์ทางสังคมทั้งในลักษณะของสถานการณ์ปัญหาต่างๆ สาเหตุของปัญหา สภาพปัญหาและชีวิตความเป็นอยู่ สถานการณ์การย้ายถิ่น และผลกระทบที่เกิดขึ้น ตลอดจนนโยบายและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม ทั้งในระดับมหภาคและระดับจุลภาค

ระยะที่ 2 การศึกษาพื้นที่ต้นแบบที่ประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรมที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายในระดับต่าง ๆ

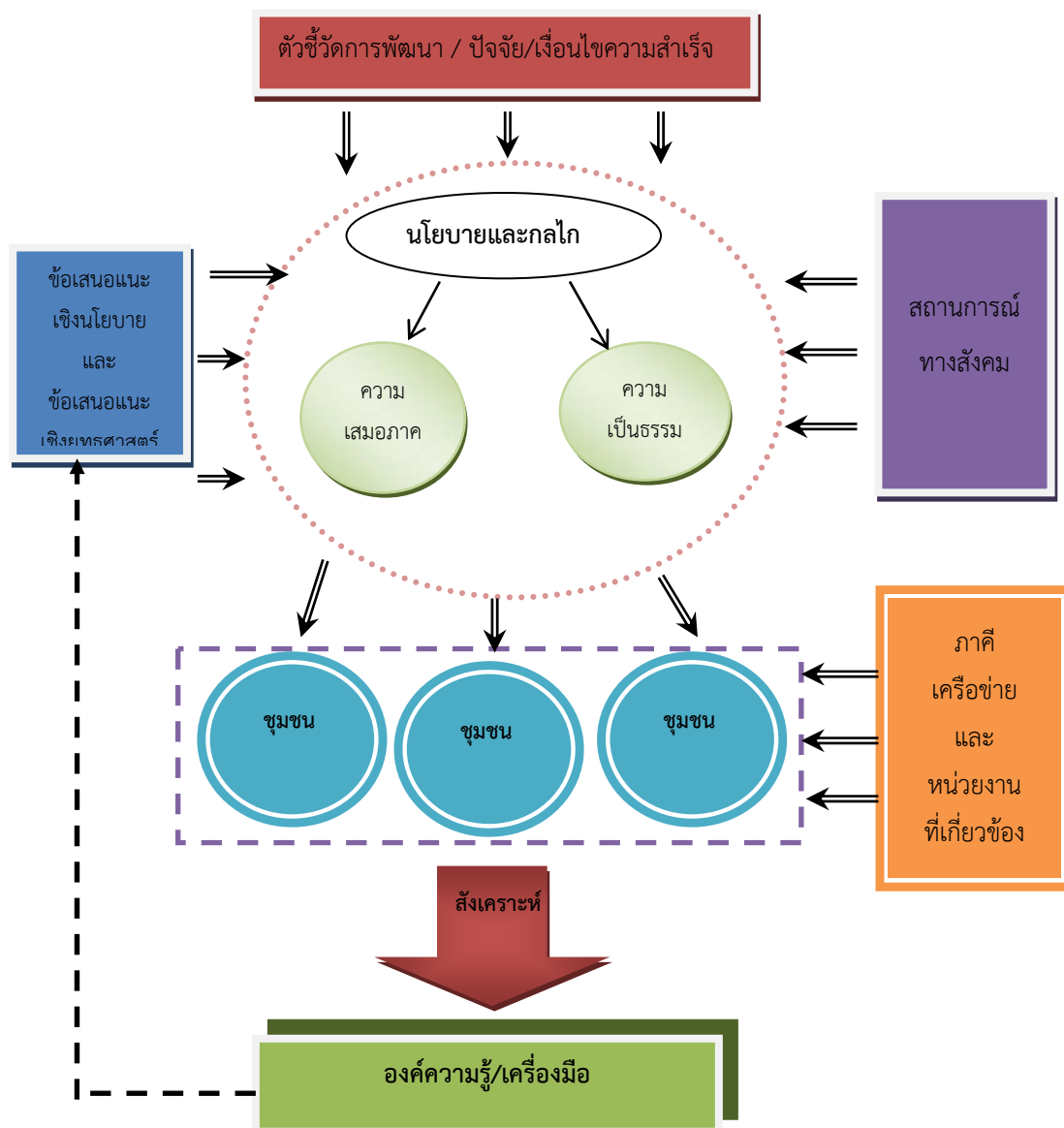
ดำเนินการโดยใช้วิธีการสังเกตในพื้นที่ภาคสนามและการสนทนากลุ่มกับกลุ่มผู้นำชุมชน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย ประธานและสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ที่เป็นต้นแบบที่ดี (Best Practice) ในรูปแบบต่างๆที่เป็นรูปธรรมความสำเร็จของการส่งเสริมความเสมอ

ระยะที่ 3 การกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่นำไปสู่การส่งเสริมความเสมอภาค และความเป็นธรรมในสังคมเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมไทยเพื่อการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมที่อยู่เย็นเป็นสุข

ดำเนินการโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้รู้และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งกลุ่มผู้นำชุมชน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประธานและสมาชิกกลุ่มต่างๆ และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อย่างน้อยจำนวน 12 พื้นที่ๆละ 6 คน รวมจำนวน 72 คน เพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่นำไปสู่การส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมไทยเพื่อการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมที่อยู่เย็นเป็นสุข

3. กรอบแนวคิด

ชุดโครงการวิจัยเรื่องการศึกษาเพื่อพัฒนานโยบายและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมมีกรอบแนวคิดในการดำเนินโครงการวิจัยดังต่อไปนี้



แผนภาพแสดงกรอบแนวคิดในการดำเนินโครงการวิจัยฯ

4. แหล่งข้อมูล พื้นที่ และกลุ่มเป้าหมาย

แหล่งข้อมูล

แหล่งทุติยภูมิ คือ เอกสารทางวิชาการ หนังสือ บทความ วารสาร และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและในต่างประเทศ ประกอบด้วย แนวคิด องค์ความรู้เกี่ยวกับความเสมอภาค และ ความเป็นธรรม และการพัฒนาสังคม กระบวนการจัดทำแผนชุมชนและผลสัมฤทธิ์ของแผนชุมชนที่มีผลต่อการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมไทย การพัฒนาศักยภาพ ผู้นำชุมชนและสตรี รูปแบบของสังคมสวัสดิการ กลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายใน

แหล่งปฐมภูมิ คือ ชุมชน องค์กร กลุ่ม และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งกลุ่มผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย ประธานและสมาชิกกลุ่มต่างๆในพื้นที่

พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย

1. โครงการวิจัยย่อยที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ของสังคมไทยเพื่อพัฒนา นโยบายและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม

คณะผู้วิจัยคัดเลือกพื้นที่ทำการศึกษาสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในสังคมไทยในประเด็น ของสถานการณ์ปัญหาของกลุ่มเป้าหมายต่างๆทั้งเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่ โดยอาศัยการสุ่มตัวอย่างที่ไม่อาศัยความน่าจะเป็นทางสถิติ (Non - Probability Sampling) ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย

2. โครงการวิจัยย่อยที่ 2 การสร้างและพัฒนาองค์ความรู้และเครื่องมือในการวางรากฐานสู่การขับเคลื่อนนโยบายสังคมและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม

คณะผู้วิจัยคัดเลือกพื้นที่ต้นแบบ (Best Practice) ที่ประสบความสำเร็จในแต่ละรูปแบบที่เป็นรูปธรรมความสำเร็จของการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมโดยอาศัยการสุ่มตัวอย่างที่ไม่อาศัยความน่าจะเป็นทางสถิติ (Non - Probability Sampling) ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่ ดังนี้

2.1 เป็นชุมชนที่ประสบความสำเร็จระยะเวลา 5 - 10 ปี ขึ้นไปในมิติทางสังคมที่เป็น ความสำเร็จเชิงรูปธรรม

2.2 เป็นชุมชนที่ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน

2.3 เป็นชุมชนที่อาศัยกระบวนการจัดทำแผนชุมชนและผลสัมฤทธิ์ของแผนชุมชนที่มี ผลต่อ การส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมไทย การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนและสตรี รูปแบบของสังคมสวัสดิการ กลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายใน รูปแบบต่าง ๆ

3. คัดเลือกพื้นที่ที่เลือกเป็นกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้ได้กลุ่มเป้าหมายตามจำนวนที่ศึกษาอย่างน้อยจำนวน 24 พื้นที่

4. คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีบทบาททางสังคมในชุมชนที่เป็นตัวแทนในชุมชนที่เป็นผู้รู้ที่ เกี่ยวข้องทั้งกลุ่มผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย ประธานและสมาชิก กลุ่มต่างๆในพื้นที่ แหล่งข้อมูลเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 120 คน และสนทนากลุ่มย่อย จำนวน 144 คน

5. เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์ผู้รู้/ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งกลุ่มผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย ประธานและสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ ใช้เพื่อเป็นแนวคำถามในการสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูลในประเด็นสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ สาเหตุของปัญหา สภาพปัญหา และชีวิตความเป็นอยู่ สถานการณ์การย้ายถิ่น และผลกระทบที่เกิดขึ้น นโยบายและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม ทั้งในระดับมหภาคและระดับจุลภาค

2. แบบสัมภาษณ์ผู้รู้/ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งกลุ่มผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย ประธานและสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ ใช้เพื่อเป็นแนวคำถามในการสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูลในประเด็นกระบวนการจัดทำแผนชุมชนและผลสัมฤทธิ์ของแผนชุมชนที่มีผลต่อการส่งเสริมความเสมอภาค และความเป็นธรรมในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมไทย การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนและสตรี รูปแบบของสังคมสวัสดิการ กลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายในรูปแบบต่างๆ ปัจจัย/เงื่อนไขที่ส่งผล ต่อความสำเร็จ ตัวชี้วัดการพัฒนาระดับบุคคล ระดับชุมชน และระดับประเทศ บทบาทของภาครัฐและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

3. แบบบันทึกการสังเกตชุมชนใช้เพื่อบันทึกข้อมูลจากการสังเกตสภาพชุมชนและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ปรากฏขึ้นในชุมชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากการสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการ หนังสือ บทความ วารสาร และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และในต่างประเทศ ประกอบด้วย แนวคิดองค์ความรู้เกี่ยวกับความเสมอภาคและความเป็นธรรม และการพัฒนาสังคม สถานการณ์ของสังคมไทยและพื้นที่ต้นแบบที่ดี (Best Practice) ในรูปแบบต่างๆที่เป็นรูปธรรมความสำเร็จของการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมไทย อาทิ พหุภาคี อันประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน กระบวนการจัดทำแผนชุมชน และผลสัมฤทธิ์ของแผนชุมชนที่มีผลต่อการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมไทย การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนและสตรี รูปแบบของสังคมสวัสดิการ กลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่าย ในรูปแบบต่างๆ ปัจจัย/เงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ตัวชี้วัดการพัฒนาระดับบุคคล ระดับชุมชน และระดับประเทศ

2. ประสานงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อกำหนดหมายกับพื้นที่ในการลงพื้นที่ภาคสนามในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสังเกตในพื้นที่ภาคสนาม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม

3. ประสานงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มย่อยเพื่อกำหนดแนวทางการจัดทำนโยบายและและยุทธศาสตร์อันนำไปสู่การกำหนดแนวทาง มาตรการ และกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมในการขับเคลื่อนในการป้องกัน แก้ไขปัญหา และพัฒนาสังคมไทยซึ่งสามารถพัฒนานโยบายและกลไกการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมทั้งในระดับมหภาคและระดับจุลภาคเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและจากภาคสนามและนำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยอาศัย หลักตรรกะวิเคราะห์ (Logical Analysis) และเชิงเปรียบเทียบโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศและจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนามนำมาสังเคราะห์โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและนำเสนอเนื้อหาบรรยายเชิงเปรียบเทียบ

คณะผู้วิจัยนำข้อค้นพบทั้งสองโครงการวิจัยย่อยมาสังเคราะห์รวมกันที่มีความสอดคล้องกันและมีความเป็นไปได้ที่สรุปออกมาเป็นแนวทางเพื่อนำไปสู่การสร้างข้อสรุป และนำเสนอในรูปของข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย